

Norsk
Sceneinstruktør-
forening

Til
Utredningsleder Vigdis Moe Skarstein
Kulturdepartementet
Postboks 8030 dep
0030 Oslo

25.august 2014

Innspill til utredning om kunstnerøkonomi

Aller først, takk for en fin samtale 24.juni. Vi satte stor pris på å bli invitert!

Kort bakgrunnsinformasjon:

Norsk Sceneinstruktørforening representerer sceneinstruktører (regissører) som arbeider innen teater, fjernsyn og radio i Norge - og har 191 medlemmer. Med unntak av et par av disse, er alle frilansere. De aller fleste arbeider både innenfor det frie feltet og institusjonsteatrene, og mange arbeider i tillegg innen radio og fjernsyn.

Mange av våre medlemmer veksler mellom å være korttidsengasjert arbeidstaker og oppdragstaker (enkeltmannsforetak).

Av mandatet til utredningen framgår blant annet at utredningen skal:

- vurdere tiltak som kan bidra til å styrke næringspotensialet og etterspørselsperspektivet for kunstnerne.

Det alt vesentlige av oppgaver for instruktørene er innenfor offentlig støttede institusjoner eller virksomheter - som teatre, NRK og det frie scenekunstheltet. Å styrke etterspørselsperspektivet for instruktører vil bety at det er flere produksjoner innen disse virksomhetene.

Å styrke næringspotensialet vil bety at det betales mer rimelig for oppgaver der instruktørene opererer som selvstendig næringsdrivende. Dette gjelder i all hvesd sak innenfor det frie feltet. Årsaken til at man opererer som selvstendig næringsdrivende her er nettopp mangelen på ressurser. Frie grupper har ikke økonomi eller administrasjon til å være arbeidsgiver for sine tilknyttede kunstnere, derfor opererer både instruktører og andre scenekunstnere som selvstendig næringsdrivende her - av nød, ikke av nytte.

De senere år har det vært en stor økning i etterspørsel innen produksjoner til Den Kulturelle Skolesekken (DKS). Faktum er at de langt fleste forestillinger som kommer inn under denne ordning er produsert innen det frie feltet for svært lite penger. Instruktørene arbeider her ofte for en brøkdel av normalhonorar. Som skuespiller kan man se en slik prøveperiode som en investering i framtidig jobb - man får betalt for hver forestilling man spiller såsnart man er inne i DKS-ordningen. Som instruktør ligger det ingen slike muligheter. Avtalen som er inngått med fylkeskommunene med retningsgivende satser inneholder ingen utbetaling til instruktøren.

- innhente oppdatert informasjon om kunstnernes inntekts- og næringsgrunnlag, deres bruk av stipendordninger og velferdsordninger (...)

NScF er meget positiv til at det foretas en undersøkelse av dette. Spørreundersøkelsen fra Telemarksforskning er meget grundig. Det blir spennende å se hva slags svarprosent man får, da den også er svært krevende å gjennomføre - både mht tid og detaljer, inklusive undetlagstall fra næringsoppgave. Vi håper den kan bli nyttig.

Stipendordninger

Sceneinstruktørene har en kvote på 4 arbeidsstipender. Instruktørene er ofte initiativtakere til prosjekter, og fungerer ofte også som produsenter/prosjektledere. Dette gjelder både utviklingsprosjekter og produksjoner. En økning i stipendkvoten til instruktørene vil derfor kunne bidra til økt etterspørsel etter andre scenekunstnere, som skuespillere, scenografer, dansere m.v.

Sykepenger og pensjon

Som frilanser med korttidsengasjement faller instruktørene utenfor teatrenes pensjonsordninger, selv om de er arbeidstakere.

Ved sykdom er det kun i et fåtall av tilfellene at instruktøren vil kunne få sykepenger - av samme årsak.

Som selvstendig næringsdrivende - som oftest altså i det frie feltet - har man ingen pensjonsordning og lite sykepengerrettigheter.

- vurdere hvordan stipendordningene kan forenkles, effektiviseres og kvalitetssikres

NScF oppfatter at stipendordningene slik de er idag - med arbeidsstipend og diversestipend, er enkle å forholde seg til.

Når det gjelder kvalitetssikring, er det beste og enkleste å foreta en god og grundig vurdering i forkant av tildeling. For å kunne gjøre denne vurderingen må stipendkomitéene være sammensatt slik de er idag - av kunstnere som kjenner sitt fag og sitt felt. Stipendmottaker rapporterer i etterkant for bruk av stipendet. Vi mener dette er den mest hensiktsmessige måten å løse dette på.

- vurdere etablering av system som i større grad betaler kunstnere for kunstproduktet, ikke i forkant for å produsere kunst

Som instruktør er selve prøveperioden med forarbeid, altså produksjonsfasen, synonymt med arbeidet. En normal prøvetid er på 8 uker med tilsvarende tid til forarbeid, altså tilsammen 16 uker. Det ferdige produktet - forestillingen - er et kollektivt produkt, sammensatt av utøvere og opphavsmenn av ulike slag (dramatiker, komponist, instruktør, koreograf, scenograf). Ved salg eller visning av forestillinger honoreres de medvirkende utøvende kunstnere, som skuespillere m.fl., samt i noen tilfeller utbetales det royalties til enkelte opphavsmenn, som komponist. Instruktøren har ingen inntekt av forestillingssalg eller visninger.

Det er vanskelig å se hvordan et system slik det nevnes i mandatet kan være relevant for scenekunsten.

- undersøke hvordan etterspørselsperspektivet kan styrkes og entreprenørskapet økes, herunder innkjøp, utstillings- og utsmykkingsoppdrag (...)

Der det er økende etterspørsel av forestillinger, som DKS og innenfor Kulturhussektoren, kan man tenke seg at en økning av midlene til disse områdene, kan styrke etterspørselsperspektivet - gjennom at honorarer og innkjøpspriser blir mer realistiske.

På vegne av Norsk Sceneinstruktørforening

Franzisca Aarflot
leder